

Amsterdam/Nijmegen, 22 februari 2024

Beste mevrouw Dijkstra,

Je hoeft geen psycholoog of orthopedagoog te zijn om te weten en te merken dat mensen niet in een isolement leven. Dat weten we allemaal, gewoon als mens. We lopen allemaal ons levenspad. We ontwikkelen ons en dat doen we niet 'op ons eentje'. Soms *voelt* het wel 'op ons eentje'. De manier waarop de hulpverlening in ons land is georganiseerd (of we het nu hebben over medische zorg, psychologische, psychiatrische en pedagogische zorg) heeft dat helaas in de hand gewerkt.

Als we kijken naar het wetsvoorstel voor het 'nieuwe' beroep gezondheidszorgpsycholoog generalist, dan ontbreken er naar ons idee twee essentiële elementen: namelijk context en ontwikkeling. We vinden het, ongeacht opleiding of titel, een slechte ontwikkeling als we context en ontwikkeling uit elke vorm van diagnostiek en behandeling aan mensen halen.

Context en ontwikkeling

Werken in de context van relaties, leefomgeving en maatschappij, gedurende de hele levensloop, zijn vanaf het begin (1997) de kernelementen geweest van het beroep kinder- en jeugdpsycholoog. Wij, en vele collega's met ons, werken al vele jaren vanuit het basisidee van 'ontwikkeling in context'. We willen benadrukken dat het bezien van een zich ontwikkelend persoon in de context niet 'sinds gisteren' is! In de diagnostiek en behandeling bij kinderen en jongeren worden ontwikkeling en context dan ook altijd meegenomen. We weten niet anders en kunnen niet anders! Kinderen en jongeren groeien op in een gezin, wijk, op school en hebben daar voortdurend interactie met anderen. In de context liggen bronnen voor problemen én voor oplossingen. Oog hebben voor ontwikkeling geeft hoop en richting. Gelukkig zien we veel verandering bij kinderen en jongeren én degenen met wie ze samenleven.

Hetzelfde geldt voor volwassenen en ouderen. Mensen blijven in ontwikkeling, ook als ze ouder worden. En ook dan blijven ze leven in een context. Partners, werkgevers, familieleden en wijkgenoten worden meer en meer betrokken bij diagnostiek en behandeling van volwassenen. Het is al jarenlang *best practice* binnen de internationale en nationale psychologische beroepsuitoefening. Sinds de opname van de gezondheidszorgpsycholoog in BIG (1998), heeft het beroep zich (gelukkig) flink ontwikkeld. Dat is gebeurd op basis van voortschrijdende inzichten en wetenschappelijke ontwikkelingen. We verwijzen hier graag naar de ingediende reactie (en website) van European Federation of Psychologists' Associations (EFPA).

Al met al: het huidige wetsvoorstel past niet bij de 'oude' beroepen gz-psycholoog en kinder- en jeugdpsycholoog. Het past al helemaal niet bij een 'nieuw' beroep waarin deze beroepen worden samengevoegd. We verwijzen hier graag ook naar de ingediende reactie van Helen Bakker, hoofdopleider K&J.

Strijd

Als professionals willen we goede hulp (blijven) geven aan kinderen, jeugdigen en volwassenen. Als we de reacties in de internetconsultatie lezen, lijkt het erop dat we zijn beland in een strijd over 'wie wat mag doen'. Zijn het psychologen of pedagogen die zich 'mogen' bemoeien met de omgeving van een mens? Wie doet dat nu 'van oudsher' (zie de brieven van NVO en de hoofdopleiders OG)? En wat is dan eigenlijk 'van oudsher'?

Hoewel de internetconsultatie gaat over psychologische beroepen en niet over pedagogische, raakt het ons allen en willen we er toch iets over zeggen.

De ontstaansgeschiedenis (nationaal en internationaal) van de psychologie en de (ortho)pedagogiek geeft inzicht in onze typisch Nederlandse (!) situatie. We gaan daar in deze brief niet verder op in, maar het geeft inzicht in ontstane misverstanden en gevoelens van frustratie. Wat wij weten en ervaren, is dat de kinder- en jeugdpsycholoog en de orthopedagoog-generalist vaak in dezelfde contexten werken en veel overeenkomsten hebben in uitgangspunten en werkwijzen. Pedagogen gebruiken veel internationale literatuur vanuit de psychologie, psychologen gebruiken de kennis van opvoeding en leerproblemen van pedagogen. Het is een kruisbestuiving. We ervaren ook de verschillen, wellicht van nadruk op opvoeding en context bij mensen in afhankelijkheidsposities (pedagogen) en nadruk op ontwikkeling van mensen in een context (psychologen). En zo proberen we het samen beter te maken voor onze jeugd en hun omgeving.

Wij vragen ons af: 'mogen' er meerdere beroepen binnen BIG zich bezighouden met ontwikkeling en omgeving? Ons lijkt het antwoord 'ja!' Ook de arts, de psychiater, de verpleegkundige, houdt zich hiermee –in zijn eigen BIG-beroep– bezig. Omdat het gaat om basale zaken. We vinden het, ongeacht opleiding of titel, een slechte ontwikkeling als we context en ontwikkeling uit elke vorm van diagnostiek en behandeling aan mensen halen. Wij zijn hoofdopleiders van de postmaster opleiding Schoolpsycholoog, die tot op heden ook leidt tot de registratie Kinder- en Jeugdpsycholoog NIP. In deze opleiding nemen vanaf het begin (2009) zowel psychologen als orthopedagogen deel. Wij staan wij voor hoogwaardige zorg aan jeugdigen op het snijvlak van onderwijs en jeugdhulp. Daarin beschouwen we de orthopedagogiek en de (ontwikkelings)psychologie als gelijkwaardige disciplines naast elkaar. Wij vinden dat cliënten zijn gebaat bij twee stevige basisberoepen: gezondheidszorgpsycholoog generalist en orthopedagoog-generalist. Dat geeft een duidelijk onderscheid (psycholoog en orthopedagoog) maar laat ook zien dat het twee beroepen zijn die 'op gelijke hoogte staan' (door het woord 'generalist'). Daarmee wordt tegemoetgekomen aan het doel van de beroepenstructuur, namelijk vereenvoudiging en transparantie voor de client.

Oproep

Wij dringen aan op herziening van de voorliggende wetstekst over de gezondheidszorgpsycholoog-generalist. We zien de elementen ontwikkeling en context daarin graag weer terug, conform het voorstel dat is gedaan vanuit NIP/NVP.

We willen daarnaast graag oproepen tot het staken van de strijd tussen de beroepsgroepen en het zoeken van samenwerking, in opleidingen en in het werkveld. Vele orthopedagogen en psychologen doen dit al en graag willen we hiermee doorgaan!

Wijsheid gewenst en een hartelijke groet,

Dr. Hanneke Visser-van Balen, plv. hoofdopleider postmaster opleiding Schoolpsycholoog, RINO amsterdam

Drs. Odeth Bloemberg-van den Bekerom, plv. hoofdopleider postmaster opleiding Schoolpsycholoog, RCSW Nijmegen